

บทที่ ๖

บทสรุป

ผลของการวิจัยการศึกษา เปรียบเทียบความคิดทางการเมืองในคัมภีร์วรรณคดีของ เกาฏีลยะกับแนวความคิดในหนังสือ เรื่อง เจ้าของมา เคีย เวลส์ตามที่กล่าวมาข้างต้น มีสาระสำคัญพอจะสรุปได้ดังนี้

ในทางการเมืองการปกครองนั้น เกาฏีลยะถือว่า กฎระเบียบและตัวผู้ปกครองต้องอาศัยคุณธรรม เป็นฐานที่สำคัญ แต่คุณธรรมนั้นย่อมมีเหตุผลเป็นตัวกำหนด แต่ทั้งนี้ เกาฏีลยะก็ไม่ได้ปฏิเสธความเฉียบขาดซึ่งเป็นคุณสมบัติของเจ้ามาทุกยุคทุกสมัย ราชาธิปไตย แบบกระจายอำนาจจากผู้ปกครองไปตามลำดับ และการใช้สายสืบจะช่วยให้ดูแลประเทศได้ทั่วถึงเป็นอย่างดี

ด้านกำลังที่จะเป็นฐานสนับสนุนอำนาจของเจ้านั้น การใช้ประชาชนของชาตินั้นย่อมปลอดภัยที่สุด ประชาชนที่เป็นทหารของชาติจัดเป็นทหารที่มีแต่ความจงรักภักดีต่อผู้ปกครองและประเทศโดยแท้ ในการปกครองบางครั้งยุทธวิธีไม่เพียงพอในการต่อสู้ จึงต้องหากลวิธีหรือเล่ห์กลเข้าช่วยด้วย เช่น การใช้ยาล้าง เวทย์มนต์ คาถา เป็นต้น ซึ่งไม่ถือว่าผิดแต่อย่างใด

แม้กำลังจะเข้มแข็ง หรือยุทธวิธีจะล้ำเลิศ แต่ปากท้องของประชาชนย่อมเป็นเรื่องสำคัญ การให้บริการของรัฐในด้านสาธารณสุขปลอดภัยตามนโยบายของรัฐเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน จึงถือเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งในทางการเมืองการปกครอง นอกจากนี้รัฐยังมีหน้าที่สำคัญ คือ เป็นผู้ให้ความคุ้มครองและรักษาความสงบในสังคมรวมทั้งการ เป็นผู้รักษากฎหมายอีกด้วย

ส่วนมาเคียวเวลลีเห็นว่า กฎเกณฑ์ และตัวผู้บริหารที่เสียขาดอย่างซีซาร์ บอร์เกีย และ โลเร็นโซ เมติซี เท่านั้น เป็นคนที่มาเคียวเวลลีปรารถนาอย่างยิ่ง คุณธรรม จะช่วยให้ทุกสิ่งดีขึ้น แต่คุณธรรมก็ไม่ได้เกี่ยวข้องกับอะไรกับการเมือง เหตุผลของรัฐ เท่านั้น เป็นตัวตัดสินทุกสิ่งของรัฐ การปกครองระบอบประชาธิปไตยอำนาจต้องอยู่ในมือ เจ้าเพียงผู้เดียว หากไม่แล้วในที่สุดผู้รับมอบอำนาจจะช่วงชิงอำนาจไป

กำลังของกองทัพต่างชาติ หรือทหารรับจ้างอาจนำแต่อันตรายมาให้ เพราะ ทหารต่างชาตินั้นรับฟังแต่คำสั่งของผู้นำของตนเท่านั้น และทหารรับจ้างนั้นไม่ซื่อสัตย์ ซ้ำฉลาด หลีกเสี่ยงการรบและคิดจะแย่งอำนาจจากเจ้าเมืองตลอดเวลา ทหารจาก ประชาชนในชาติถือ เป็นกำลังที่ดีที่สุด เมื่อผู้ปกครองเฉลียวฉลาด เข้มแข็ง เสียขาด ประกอบกับกำลังอำนาจที่แข็งแกร่ง ย่อมทำให้กลไกในการปกครองดำเนินไปด้วยดี รวมทั้งระบบเศรษฐกิจด้วย

เกอฏิลยะในฐานะรัฐบุรุษผู้ยิ่งใหญ่ของโลกตะวันออก ย่อมมีอิทธิพลต่อแนว ความคิดทางการเมืองแก่รัฐบุรุษสมัยหลังเช่น พระเจ้าอโศกมหาราช ซึ่งเมื่อครอง ราชย์ก็ทรงดำเนินนโยบายแผ่พระบรมเดชานุภาพ และธรรมานุภาพ มาเคียวเวลลี ก็เช่นเดียวแนวคิดของเขาได้มีอิทธิพลไม่เพียงแต่จอมเผด็จการสมัยต่อมาอย่าง เฟอร์ดินานด์ (Ferdinand) แห่งสเปน และ เฮนรีที่ ๗ ของอังกฤษเท่านั้น แต่ยังมีอิทธิพลต่อผู้กำลังไฟฝันที่จะครองอำนาจ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ สายลับและผู้บริหาร ชั้นสูงในปัจจุบัน ซึ่งได้ประโยชน์จากข้อคิดของเกอฏิลยะเกี่ยวกับการรักษาอำนาจ การป้องกันการแตกแยกของรัฐ ว่าในการรักษาอำนาจนั้นต้องคำนึงถึงประโยชน์ของ ชาติเป็นสำคัญผู้ปกครองต้องไม่ละอายที่จะกระทำการใด ๆ ก็ตามที่จะให้ได้มาเพื่อ ผลประโยชน์ของชาติ ซึ่งต้องใช้นโยบายทั้ง ๖ คือ สันติภาพ สงคราม ความเป็นกลาง การเดินทัพ เป็นมิตร การทำสงครามกับประเทศหนึ่งและประกาศ สงครามกับอีกประเทศหนึ่ง อย่างมีศิลปะ โดยพิจารณาถึงสภาพการณ์คือ พื้นที่ เวลา

และกำลังของชาติ เป็นสำคัญ

ส่วนการป้องกันการค้าแยกของรัฐนั้น ผู้ปกครองต้องแก้ปัญหาภายใน คือ แก้ไขการทรยศของเจ้าฟ้าชาย ขุนนาง ด้วยการอบรมเลี้ยงดูเจ้าชายเป็นอย่างดี และมอบราชสมบัติให้ตามประเพณี ส่วนขุนนางนั้นควรให้ความยุติธรรมต่อทุกคนเท่าเทียมกันทั้งยังต้อง รับฟังความคิดเห็นของทุกคน นับว่ามาเคีย เวลลีให้แนวคิดแก่ รัฐบุรุษที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานของรัฐที่ต้องใช้ความ เด็ดขาดและความรอบคอบ อย่างยิ่งยวดเป็นอย่างมาก

แม้เกาฏิลยะจะเห็นว่า คุณธรรมเป็นสิ่งจำเป็นในเรื่องของกฎหมาย และความประพฤติของเจ้า แต่เกาฏิลยะก็ยอมรับที่จะใช้ความ เด็ดขาดอย่างมาเคีย เวลลี ด้วยเช่นกัน เพราะเกาฏิลยะแสดงความเห็นความ เด็ดขาดบางตอนไว้ เช่นการฆ่า ฟ้าชายที่มีความประพฤติว่าจะทรยศ การส่งเสริมการค้าอาณานิคม การใช้เวทมนต์ ยาสั่ง เป็นต้น

เกาฏิลยะเห็นว่ากำลังที่จะใช้ป้องกันประเทศชาตินั้น ควรใช้ประชาชน ของชาติหรือทหารของประเทศ ซึ่งดีที่สุด ชื่อสัตย์ที่สุด แม้บางกรณีเกาฏิลยะจะ ยอมรับทหารประเภทอื่น แต่ความเห็นว่าการใช้ทหารของชาติย่อมดีที่สุดในนี้ตรงกับแนวคิด ของมาเคีย เวลลี

มาเคีย เวลลีชี้ให้เห็นว่า ประชาชนเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดของรัฐ รัฐจะอยู่ ได้ไม่ใช่ด้วยป้อมปรา การที่แข็งแกร่งเท่านั้น แต่ต้องเป็นป้อมปราการที่แข็งแกร่ง ซึ่ง ภายในเต็มไปด้วยประชาชนที่รักใคร่ผู้ปกครองและประเทศ ส่วนเกาฏิลยะจะเห็นว่า รัฐ ควรมีองค์ประกอบที่ดี คือ มี เจ้าผู้ปกครอง มีกำแพงเมือง มีพื้นที่อุดมสมบูรณ์ และอื่น ๆ แต่ก็ยังเห็นว่าประชาชนมีส่วนสำคัญที่จะทำให้รัฐดำรงอยู่เช่นเดียวกับมาเคีย เวลลี

เศรษฐกิจเป็นเรื่องสำคัญเพราะเป็นปัจจัยของทุกสิ่ง รัฐบุรุษทุกคนยอมให้ ความสำคัญในเรื่องนี้ มาเคีย เวลลี ไม่เน้นไว้เด่นชัดในเรื่องนี้ และไม่ได้ให้รายละเอียด

อย่างเป็นระบบ เช่น เกาฏิลยะ แต่มาเคียดแค้นถึงขีดถึงการสนับสนุนความสามารถของ
ราษฎรในงานอาชีพที่พวกเขามีความถนัด

ในการวิจัยเรื่องนี้ผู้วิจัยได้พบว่า

๑. ผู้ปกครองไม่ว่าจะอยู่ในสมัยใด มีความเฉลียวฉลาด รอบรู้ และ
ศีลธรรมมากน้อยแค่ไหน บางครั้งก็ต้องมีความเด็ดขาดร่วมอยู่ด้วยจึงจะสามารถปกครอง
ประเทศ และทำให้ประเทศดำรงอยู่ได้โดยปลอดภัย แสดงว่าความเฉียบขาดใช้
ยืนยันลักษณะความเป็นผู้นำโดยตลอด

๒. ยุทธวิธีอย่างเดียวไม่เพียงพอต่อการปกครองในทุกยุคทุกสมัย จำเป็น
ต้องใช้เล่ห์ กลอุบายบางอย่างที่นอกเหนือจากยุทธวิธี ดังนั้น การเมืองการปกครอง
เป็นเรื่องที่นอกเหนือศีลธรรมตลอดมา ประเด็นนี้จึงเป็นความจริงที่คนทุกสมัยไม่ปฏิเสธ

๓. เศรษฐกิจกับการเมืองการปกครองเป็นเรื่องที่ไม่สามารถแยกออกจากกัน
ได้ トラบิตที่ยังมีโลกและมนุษยชาติ ทั้งนี้เพราะถ้าประชาชนมีความอยู่ดีกินดี นักปกครอง
จะปกครองประชาชนได้ง่ายประชาชนจะไม่ต่อต้านเขา แต่ถ้ายามใดประชาชนอดอยาก
การต่อต้านผู้ปกครองต้องเกิดขึ้น จนกระทั่งไม่อาจจะปกครองต่อไปได้ และผู้ปกครอง
ที่จะเกิดขึ้นใหม่ ก็คือผู้ที่แก้ปัญหาทางเศรษฐกิจ สามารถทำให้ประชาชนอยู่ดีกินดีได้